

pemphigus vulgaris. Het exantheem, enz. pleiten toch wel voor syphilis. De conjunctivitis stel ik mij voor, dat van gonorrhoeischen aard kan zijn geweest. Of in het oogsecrēt van het eerste kind naar bacteriën gezocht is, is niet vermeld.

Onbekend maakt onbemind; ik heb zoo den indruk, dat in de gemoedelijke landelijke plaatsjes aan het beeld van de lues te weinig gedacht wordt.

Mij lijkt in het onderhavige geval onderzoek van het vaderlijk en moederlijk bloed en van een eventueel volgende baby wel gewenscht.

Geenszins zou het mij verwonderen, als bij het eene of andere lid van dit huisgezin de „vogel” gefladderd had, en de zuigelingenkleeren geen rol hebben gespeeld.

Rotterdam, 6 Maart 1921.

K. A. ROMBACH.

EEN HELDERZIEND GENEZER.

Collega GEWIN's ondernemen, ten doel hebbende een objectief onderzoek in te stellen naar de resultaten door onwettige geneeskunst-beoefenaars, is geenszins zoo onschuldig, of ongevaarlijk in verscheidene opzichten, als het uit diens verslag zou schijnen. Mijn ondervinding leert voorzichtigheid.

Ruim 10 jaren geleden werd in een vergadering van de Vereeniging tegen Vallende Ziekte mijn aandacht gericht op een advertentie van een lichaam (eerste en laatste letters van zijn naam zijn S (anita)s, dat f 1000.— bood voor iederen epilepticus, niet door zijn middel te genezen. Er werd besloten, dat een 8-tal voortschrijdende gevallen — onder onze contrōle, opdat hun geen euvel geschiedde — door „Sanitas” behandeld zou worden, de diagnose en beoordeeling van het resultaat door onpartijdige artsen vooraf verzekerd zijnde. Op die wijze, zoo hoopten de betreffende bestuursleden, kon het bouwfonds versterkt worden met f 8000.—. De correspondentie liep op niets uit, omdat „een en ander te omslachtig scheen” of iets dergelijks.

Eenige jaren hoorde ik er niets van, totdat de vader van een patiënt, die onder behandeling kwam, door mij gevraagd, waarom hij den besten tijd van behandeling bij „Sanitas” had doen voorbijgaan, mij zeide: „De Sanitas-directeur had hem de brieven met het hoofd van het Gasthuis laten zien, zeggende, dat wij voor Gasthuis-patiënten geregeld hun advies vroegen.....”

Amsterdam, Maart 1921.

L. J. J. MUSKENS.

GENEESKUNDIGE GEDRAGSLEER.

Naar aanleiding van BOONACKER's opmerking het volgende. Op het spreekuur kreeg ik meermalen gegoede, zelfs rijke particulieren (geen fondsleden) met eenvoudige conjunctivitis, keratitis, rhinitis, neurasthenie enz., die na een paar keer behandeld te zijn, stilzwijgend wegbleven. Bij onderzoek bleek dan, dat zij te Rotterdam naar een polikliniek gingen voor f 1.— per maand. Sommigen trokken voor die gelegenheid zelfs een afgedragen pak aan, om den dokter in den waan te brengen dat „het er niet aan zat”. Die collega's werden dus eenvoudig bedrogen, de huisarts onwaardig behandeld, en die welgestelden maakten schromelijk misbruik van een gelegenheid, uitsluitend in het leven geroepen ten bate van de minvermogenden. Enkele malen had ik de voldoening, dat zij onverrichterzake naar huis werden terug gestuurd om een briefje van den huisarts. Ook wel gebeurde het, dat ik denzelfden dag een schrijven van den specialist ontving, met de vraag, of ik wel wist, dat N.N. zich bij hem had aangemeld. Ik heb natuurlijk niet die gevallen op het oog, waarin de patiënt zich dadelijk tot den specialist wendt, met voorbijgaan van den huisarts, volstrekt niet, daarin is hij volkomen vrij. Mijn bedoeling was alleen om te voorkomen, dat de plattelandsarts laatdunkend en minachtend behandeld wordt door zijn gegoede medeburgers, met wie hij bijna dagelijks in aanraking komt, dat onze collega's specialisten worden benadeeld en dat er misbruik wordt gemaakt van een goedkoope geneeskundige behandeling, in de poliklinieken, die toch uitsluitend zijn opgericht ten gerieve van de minder welgestelden.

Utrecht, Maart 1921.

W. J. ARENDS.